

Vier paden naar CO₂-arm 2050

Eind 2015 verschijnt een nieuw 'Energierapport' van minister Kamp, hét discussiestuk over het nieuw te vormen energiebeleid voor de komende vier jaar. Belangrijke input hiervoor geeft de 'Raad voor de leefomgeving en infrastructuur' (Rli). Haar adviesrapport 'Rijk zonder CO₂' verscheen in september. Algemeen Directeur VEMW, Hans Grünfeld, geeft zijn visie op het rapport van de Rli: "Dit is een nuttig rapport, zonder dat wij elke aanbeveling onderschrijven."

Wat betekent dit rapport voor VEMW-leden?

“De minister vroeg de Rli te kijken hoe zij het pad ziet naar een nagenoeg volledig duurzame energievoorziening in 2050. De Rli stelt de CO₂-reductie centraal, niet de technologie hoe die te reduceren. Dat is een kentering in de huidige benadering en komt overeen met het VEMW-standpunt. De Rli onderscheidt vier energiebehoefte types met elk een eigen tran-

sitiepad (zie figuur 1). Voor VEMW-leden zijn voornamelijk de transitiepaden van 'Energie voor lage temperatuurwarmte' en 'Energie voor hoge temperatuurwarmte' van toepassing. Het eerste betreft ruimteverwarming voor de gebouwde omgeving. Het tweede is de warmte benodigd voor productieprocessen van de energie-intensieve- en voedingsmiddelenindustrie. Het transitiepad voor de gebouwde omgeving kan het snelst verlopen door maximale besparing en verduurzaming van de

energievraag. Technologieën hiervoor zijn beschikbaar. De curve verloopt hier dan ook als eerste steil naar beneden. Ik denk dat de Rli terecht constateert dat hier de eerste grote stappen kunnen worden gemaakt.”

En voor de energie-intensieve industrie?

“Voor productieprocessen in de energie-intensieve industrie en de voedingsmiddelenindustrie moet eerst maximaal worden ingezet op energiebesparing. Verdere reductie van de

CO₂-uitstoot vergt innovatieve technologieën die nu nog niet beschikbaar zijn. De curve loopt daarom eerst vlak om vanaf 2030, als de vruchten kunnen worden geplukt van investeringen in innovaties, steil naar beneden te lopen. De Rli vermeldt terecht dat de sector met de hoge temperatuurwarmtevraag de enige sector is die al aanzienlijke reducties heeft gerealiseerd. In tegenstelling tot de andere sectoren.”

“Innoveren doe je niet met een pistool op het hoofd”

Is hierbij de internationale concurrentie meegewogen?

“Ja, bij de hoge temperatuursenergievraag stelt de Rli terecht dat hier rekening moet worden gehouden met het internationale speelveld van de energie-intensieve industrie en de voedingsmiddelenindustrie. Gebeurt dat niet dan vertrekt de energie-intensieve industrie uit Nederland. Je lost het probleem dan niet op, je maakt alleen maar een einde aan die bedrijvigheid in Nederland. De Rli maakt terecht onderscheid tussen resultaatverplichtingen en inspanningsverplichtingen.

Resultaatverplichtingen zijn alleen mogelijk op die terreinen waar Nederland zelfstandig kan handelen. Inspanningsverplichtingen moet je aangaan in de Europese en internationale politieke arena. Ik denk dat dat een heel zinvol onderscheid is wat de Rli maakt.”

Tot zover het goede nieuws?

“Wat vragen oproept is dat de Rli de CO₂-doelstelling in een wet wil verankeren. Hoe zich dat verhoudt tot de Europese doelstelling voor CO₂-reductie maakt de Rli niet duidelijk. Een Nederlandse kop op Europees beleid is niet wenselijk. Dit advies lijkt daarmee in strijd te zijn met de eigen aanbeveling om de concurrentiepositie in het oog te houden. Een andere tegenstrijdigheid in het rapport betreft de benadering ten aanzien van innovaties. De Rli zegt terecht dat innovaties moeten plaatsvinden. De Rli onderschrijft hierin enerzijds het belang van samenwerking en langetermijnafspraken, anderzijds spreekt zij over sancties. Sancties helpen niet. Innoveren doe je niet met een pistool op het hoofd. Dit advies staat haaks op het convenantenbeleid dat in Nederland succesvol is. Grootschalige energiebesparing en verduurzaming van energieprocessen in de industrie moeten worden gefaciliteerd.”

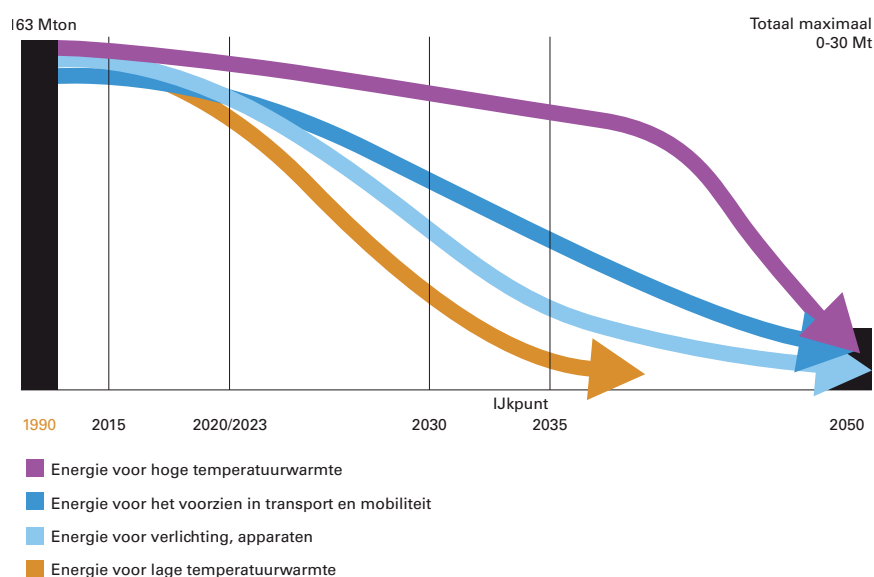
Hans Grünfeld

Om de continuïteit van beleid ten aanzien van duurzaamheid te bevorderen adviseert de Rli een regeringsfunctionaris hiervoor verantwoordelijk te stellen. Hoe staat VEMW hier tegenover?

“Dat er een zekere mate van continuïteit in beleid nodig is om grootschalige investeringen van de grond te krijgen lijkt mij logisch. De oplossing die de Rli hiervoor aandraagt roept echter zeer veel vragen op. Zij adviseert verduurzaming te ‘depolitiseren’ en de uitvoering van dit beleid aan een regeringsfunctionaris over te laten. Maar hoe wil je zo’n belangrijk onderwerp, waar forse belangen mee zijn gemoeid, depolitiseren? Energie is een taak voor de politiek niet voor een regeringscommissaris. Dit kun je niet overlaten aan een ambtelijke organisatie zonder rechtsbescherming en adequate belangenafwegingsmechanismen.”

Hoe wordt de transitie gefinancierd?

“De raad concludeert terecht dat de transitie naar een nagenoeg CO₂-vrije energievoorziening grote impact zal hebben op de inkomsten van de overheid. Allerlei heffingen die te maken hebben met het gebruik van fossiele energie drogen op. Volgens de Rli is hier direct zo’n € 5 miljard, en indirect € 14 miljard, mee gemoeid. De Rli laat helaas na om ook maar een begin te geven van een oplossing voor dit omvangrijke probleem.”

Figuur 1. Transitieopgave per functie van energie (buigpunten in de pijlen zijn indicatief)

Bron: Rli

De QR-code verwijst naar het Rli-rapport en de reactie van VEMW hier op.